

(Nadaljevanje z 10. strani)

Člani sveta lahko izrečejo ugovor na naslednjem zasedanju sveta. Ker pa bi izpolnitev sklepa, ki je bil netočno formuliran ali pa sploh ni bil sprejet, lahko v vmesnem času povzročila nepopravljivo škodo v poslovanju, ali bi zasnovala odnose, ki jih kasneje ne bi bilo mogoče spremeniti brez škodljivih posledic, se lahko s poslovnikom predpiše postopek za postavljanje ugovorov in popravljanje sklepov v krajšem roku, v času med dvema zasedanjema. Priporočljivo je, da poslovnik delavskega sveta določi rok, v katerem morajo člani sveta in upravnega odbora podati ugovore proti sklepu, ki so jim bili dostavljeni, da bi o tem ugovoru na določen način razpravljali. Na ugovore članov svetov, ki so sodelovali pri sprejetju sklepov, podane predsedniku sveta pismo ali na drug po poslovniku določen način v roku, ki je lahko določen na 8 ali 10 dni po dostavi izvlečka iz zapisnika s sklepi, bi bil predsednik sveta dolžan, da pokliče overovatelje zapisnika zaradi razpravljanja o ugovorih in da na temelju skupnega mnenja v najkrajšem roku podvzame enega izmed naslednjih ukrepov:

da popravi netočno formulacijo sklepa in objavi pravičen tekst;

da ugotovi in objavi, da je vsebina sklepa neugotovljiva ali nejasna in se zato sklep do naslednjega zasedanja ne bo izvajal; v važnejših in nujnejših primerih pa da skliče izredno zasedanje; in

da ugotovi in objavi, da je objavljeni tekst popolnoma skladen s sklepom, ki je bil na zasedanju na predpisani način sprejet.

V vsakem izmed teh primerov mora predsednik sveta poskrbeti, da bodo ugovori in popravki ali pojasnila objavljena na istem kraju in na isti način kakor sklep, na katerega se ugovor nanaša. V primeru, da je bil ugovor zavrnjen in če bi zaradi izvršitve sklepa, proti kateremu je bil podan ugovor, lahko nastale določene škodljive posledice, lahko član sveta ponovi svoj ugovor s predlogom, da se skliče zasedanje sveta. Poslovnik lahko določi, da je treba zasedanje v vsakem primeru sklicati, če soglašajo s to zahtevo določeno število članov sveta.

Ne glede na to, ali je v času med zasedanji ugovarjal objavljenemu sklepu, lahko vsak član sveta izreče tak ugovor na naslednjem zasedanju. S tem namenom postavi pred prehodom na dnevni red predsednik sveta vprašanje, ali so k zapisniku in objavljenim sklepom kakšni ugovori. V vsakem primeru mora biti zapisnik s prejšnjega zasedanja v tem času že napisan, podpisan in overjen, članom sveta pa pred sejo dan na vpogled. Če to ni bilo storjeno, je treba to pomankljivost ugotoviti v zapisniku naslednje seje. Če je podan ugovor, se začne razpravljanje in po njem sporno formulacijo potrdijo ali netočno formulacijo popravijo, ali pa razveljavijo sklep, ki ni bil po predpisih sprejet.

Evidenca sklepov

Neposreden pomen za onemogočanje falzifikatov in zlorab sklepov delavskih organov upravljanja in za kontrolo izpolnitve teh sklepov ima evidenca sklepov upravnega odbora in delavskega sveta. Urejen sistem registracije, oštevilčenja in overovitve sklepov delavskih organov je dal v podjetjih, v katerih ga uporabljajo, zadovoljive rezultate, tako da se po uvedbi ustrežajoče evidence ni dogajalo, da bi predsedniku sveta ali upravnega odbora

predložili v podpis pravilnike, sklepe, rešitve, pogodbe in druge listine, o katerih niso razpravljali na seji, niti da bi bili delavski organi po izvršenem dejanju obveščeni o sklepih, ki so bili brez pooblastila v njihovem imenu sprejeti, da bi se izposlovalo formalno soglasje in opravičil nepravilen postopek. Urejena evidenca hkrati omogoča sistematično kontrolo izpolnjevanja sklepov.

Opisali bomo zgled, kako je evidenca sklepov delavskih organov upravljanja urejena v nekem velikem industrijskem podjetju. Pod nadzorstvom predsednika sveta in predsednika upravnega odbora vodi tehnični sekretar delavskega organa upravljanja register sklepov delavskega sveta in register sklepov upravnega odbora. To so službene knjige, ki jih vodijo na način, določen po pravih podjetja in overjajo v postopku, ki v znatni meri zagotavlja verodostojnost podatkov, ki jih register vsebuje. Obvezno registrirajo ne samo sklepe, temveč tudi vse druge pravne akte delavskih organov: začasnji odpravilni in pravilnikov do odločitev, ki jih delavski organi sprejemajo v postopku reguliranja delovnih razmerij in po pritožbah proti odločitvam drugih organov, in polnomočje, ki ga upravni odbor da zastopnikom podjetja v kazenskem postopku pred gospodarskimi sodišči in v drugih posebnih primerih.

Metoda registracije

Listi registra so zaznamovani in strani overjene kot v javnih registrih ali poslovnih knjigah. Vsak pravni akt delavskega organa dobi svoje redno številko, ki mora biti označena v vsakem izvlečku ali prepisu sklepa, odločitve ali polnomočja in ob podpisu pogodb, ki jih sklenejo na osnovi sklepa delavskih organov. Registrirajo dispozitiv sklepa ali drugega pravnega akta, datum in označbo zasedanja ali seje, na katerem je bil sprejet, kakor tudi morebitna nasprotovanja posameznih članov delavskih organov, opozorila direktorja podjetja glede nezakonitosti sklepov in poročila o ustavitvi izpolnitve nezakonitega sklepa, prav tako pa tudi ugovore pooblaščenih oseb k formulaciji sklepov in odločbe sprejete v zvezi s takim ugovorom.

V posebne rubrike registra vpisujejo pripombe o kasnejših sklepih, s katerimi

so bili razveljavljeni, odpravljeni ali spremenjeni evidentirani pravni akti, prav tako pa evidentirajo, kdaj je in kdo je podal poročilo o izpolnitvi sklepov in če je delavski svet sprejel to poročilo. Ob registru sklepov vodijo zbirko listin, v katero vlagajo pravila, pravilnike, daljša navodila in druge pravne akte, ki jih samo navajajo ali vnašajo v register v izvlečku, prav tako pa tudi poročila, elaborate, pogodbe in druge listine, na katere se nanašajo posamezni sklepi delavskih organov. V zbirko listin obvezno vnesajo tudi poročila o izpolnjevanju sklepov.

Vsak sklep, ki ga evidentirajo v registru, in vsak dokument, ki ga vložijo v zbirko listin, overijo člani kolektivnega organa, ki so bili za overjanje zapisnika izvoljeni na seji. Sklep mora biti vpisan in overjen v roku 10 dni v register sklepov delavskega sveta, v roku 5 dni pa v register sklepov upravnega odbora. Sklepi, ki jih objavljajo ali dostavljajo pooblaščenim osebam, morajo biti overjeni kot izvleček iz registra sklepov. Razen tega overja vsako stran registra predsednik delavskega sveta oziroma upravnega odbora. Vsi člani sveta kakor tudi drugi člani kolektiva in pooblaščenimi nadzorni organi imajo pravico vpogleda v register sklepov. Ob primopredaji med kolektivnim organom, ki mu je potekel mandat, in novo izvoljenim organom, pregledajo register sklepov in na zahtevo dajo potrebna pojasnila. Pravila lahko predpisujejo, da ob primopredaji vsi člani kolektivnega organa overijo register in da v zapisniku in poročilu o primopredaji posebej razižejo popolnost in točnost registra.

Prikazana metoda registracije sklepov povečuje odgovornost članov delavskih organov upravljanja za delo v kolektivnih organih, za pravilno sprejemanje in točno formuliranje sklepov, usmerja jih h kontroliranju izpolnjevanja sklepov in poudarja odgovornost vodilnih organov za izpolnitev sklepov. Če uporabljamo ustrezajoče metode, postane očitno, da predstavlja vpis netočnih podatkov v register falzifikat, ki ima za posledico kazensko odgovornost, in tako učinkovito preprečujemo zlorabe sklepov delavskih organov kakor tudi nepooblaščen izdajanje službenih listin v imenu teh organov.

Z. V.

NAŠA TRIBUNA

„Kmečki glas“ o kmetijskih investicijah

V številki z dne 31. januarja 1957 je objavil »Kmečki glas«, glasilo Glavne združne zveze Slovenije, uvodnik z naslovom »Zakaj niso bili lani izkoriščeni kmetijski skladi?«. Gre za materijo, za katero se naša javnost po pravici zelo zanima in o kateri je že bilo precej napisanega.

Dotikamo se tega članka zato, ker se nam zdi, da omenjeni uvodnik na postavljen vprašanje skoraj ne odgovarja, medtem ko objavlja neke stvari nepopolno, ali pa jih napačno tolmači.

Kaj pravzaprav pravi »Kmečki glas«?

Med drugim trdi, da so sredstva namenjena za razvoj kmetijstva v letu 1957 nezadostna, da bi morali graditi tovarne umetnih gnojil, namesto da uvažamo za drage devize umetna gnojila iz inozemstva, da bi morali dati večja sredstva za

osuševanje in namakalna dela in več vlagati v preprečevanje erozije in za boljše izkoriščanje zelo rodovitne zemlje travnikov in pašnikov.

Precej čudna stvar je, da »Kmečki glas« kot združni list v svojem članku z nobeno besedo ne omenja nalog in vloge združnih organizacij pri tako važnem poslu, kakor so investicije v kmetijstvu, temveč samo ugotavlja, da se ne bi zgodila »nobena gospodarska napaka, če bi več investirali v kmetijstvo«, da bi morali dati več svobode kmetijskim organizacijam in izenačiti stopnjo prispevkov investitorjev itd.

(Nadaljevanje na 12. strani)

Moramo pa reči, da bo težko najti koga, ki ne bi soglašal, da niso sredstva, ki jih sedaj vlagamo v kmetijstvo, še zadostna. Vsi soglašamo, da je naše kmetijstvo sposobno absorbirati tudi še večja sredstva. Gre pa za to, kako bomo izkoristili vsa ta sredstva, pa da bo to ne samo v interesu pospeševanja napredka kmetijstva in povečanja kmetijske proizvodnje, temveč prav tako v interesu socialistične preobrazbe vasi. Zdi se nam, da je v omenjenem uvodniku ta poslednji moment preveč zapostavljen. Točno je, da sredstva, namenjena kmetijstvu še niso zadostna, da so pred nami zelo velike naloge na področju melioracij, namakanj in sploh bonifikacije zemljišč ter na področju boja proti eroziji itd. Toda, tu je vprašanje, kakšne so naše objektivne materialne možnosti in ali ne bi povzročila dodelitev na primer ene milijarde več kmetijstvu na drugi strani obilno škodo.

To, kar je skupnost lahko izločila za kmetijstvo, je izločila v družbenem planu. Kar je mogla napraviti z angažiranjem dodatnih sredstev iz inozemstva, je napravila. Točno je, da za letošnje leto ni določena gradnja novih tovarn umetnih gnojil. V nesigurnost pa tu ni mogoče iti. Načrti so tu in kolikor bodo sredstva zagotovljena, bodo realizirani. Treba je pripomniti, da se navadno pozablja na izredno velika sredstva (letos so se dvignila od

lanskih 18.860 milijonov na 19.500 milijonov), ki jih investiramo v kmetijstvo v obliki regresa. Sredstva splošnega investicijskega sklada so bila povečana od 15,8 na 22,5 milijarde, znatno pa bodo povečani tudi okrajni in republiški skladi za investicije v kmetijstvu kakor tudi sredstva v skladih za pospeševanje kmetijstva. Skupna družbena sredstva za kmetijstvo znašajo okrog 70 milijard. Temeljno vprašanje sedaj je, kako izkoristiti razpoložljiva sredstva, da bi dosegli najugodnejše rezultate v najkrajšem času ne pozabljajoč pri tem, kar je razumljivo, niti na dolgoročne naloge. V tem sklopu je potrebno stvarno videti tudi to, ali so vsi veljavni instrumenti najprimernejši. Morda pa je še prej in še bolj treba videti, ali so pripravljene vsi činitelji, ki naj ta velika družbena sredstva uporabijo in angažirajo ob njih tudi maksimum lokalnih sredstev. Med temi činitelji so najvažnejši ljudski odbori, zadrugne organizacije, kmetijske organizacije, od kmetijskih posestev do individualnih gospodarstev. Če bi začeli podrobneje raziskovati te činitelje, bi nedvomno odkrili še mnogo pomanjkljivosti. Sedaj je pred začetkom del čas, da se jih lotimo.

Pri tem je treba stalno imeti pred očmi to, da je najboljša pomoč delovnim ljudem objavljanje dejstev, kakršna so in postavljanje zahtev v okviru dejanskih možnosti naše države, in to postopoma in ne vse naenkrat. T. S.

Iz dela stanovanjskih zadrug

Število stanovanjskih zadrug znaša danes okrog 162, od tega jih je samo v Beogradu 55. Rezultati njihovega dela glede na številčno stanje niso zadovoljivi. So tudi take, ki niti doslej leto dni po svoji ustanovitvi niso uspeli zagotoviti potrebnih denarnih sredstev za participacijo (delež članov), niti ne bodo mogle v določenem času tega doseči, da bi na tej osnovi dobile kredit iz sklada za stanovanjsko graditev. Višina odstotka za participacijo, ki so jo določili s svojimi odločbami okrajni ali občinski ljudski odbori in ki se giblje od 15 do 25 odstotkov kot pogoj za odobritev kredita, je vplivala na slabšo aktivnost stanovanjskih zadrug.

Vsa večja gospodarska podjetja so z malimi izjemami šla doslej za tem, da zgradijo stanovanja za svoje delavce in uslužbence iz svojih sredstev, uporabljajoč pri tem tudi kredit, kar je omejevalo možnosti širše graditve. Toda že sedaj imamo tudi take primere, da si nekatera podjetja prizadevajo, da bi del bremena prevzela tudi na uporabnike zgrajenih stanovanj. Tako je podjetje »Crvena zastava« v Kragujevcu dalo 20 milijonov dinarjev kot brezobrestno posojilo svojim delavcem in uslužbencem, ki so člani hranilnostanovanjske zadruge »Budučnost«, da bi vplačali potrebni znesek za participacijo, ko so dobili kredit. V tem primeru prevzamejo obveznosti za izplačilo dolga na sebe sami zadržniki — lastniki zgrajenih stanovanj. Tovarna težkih strojnih orodij v Železniku je dajala svojim delavcem in uslužbencem v stanovanjski zadruzi po 200.000 do 300.000 dinarjev na enega zadržnika, ki so z uporabo kredita zgradili stanovanja v zadržni režiji.

Na posvetovanju zastopnikov stanovanjskih zadrug, ki je bilo v Niški Banji,

so bili opisani zelo zanimivi rezultati iz dela nekaterih zadrug. Iz dosedanje prakse vidimo, da se stanovanjske zadruge razvijajo v dveh oblikah: stanovanjska zadruge v okviru podjetja ali ustanove — zaprtega tipa z omejenim številom zadržnikov (največ do 15) in hranilno-gradbene zadruge z neomejenim številom zadržnikov odprtega tipa. Število zadržnikov v teh zadrugah znaša tudi do 580. Med tema dvema tipoma zadrug je bistvena razlika.

Prvi tip nima nobenih svojih obratov za proizvodnjo gradbenega materiala, nima projektantske službe, prevoznih sredstev, ne zbira prihrankov, niti ne izvaja gradbenih del v svoji režiji.

Določeno število zadržnikov zagotovi s pomočjo podjetja ali ustanove potreben znesek za participacijo in na njegovi osnovi dobi kredit ter si z njim zgradi skupno ali individualne hiše z enim stanovanjem. Ko je poslopje dograjeno, ta zadruge ne gre v novo graditev, temveč se spremenijo v organ upravljanja zadruge, katere lastniki so zadržniki. Takih zadrug je bilo največ organiziranih, vendar je zelo malo takih, ki so se lotile gradnje stanovanj, ker niso uspeli zagotoviti sredstev.

Drugi tip zadrug je aktivnejši. Število teh zadrug je znatno manjše, okrog 16, imajo pa 65 do 580 zadržnikov. Njihova sredstva se gibljejo od 3,5 do 22 milijonov dinarjev. So odprtega tipa in je lahko vsak državljan njihov član. Število članov ni omejeno. Imajo svoje obrate za proizvodnjo gradbenega materiala, ustanavljajo tudi svoje mizarске delavnice, v katerih delajo lahko tudi zadržniki-mizarji v prostem času. Poslužujejo se tudi drugih uslug zadržnikov, obrtnih in projektantskih, ki jih zaračunajo po normi in obračunajo v korist računa deleža zadržnika. Kolikor zadržniki kolektivno opravljajo kakšna dela na zadržnih objektih, je to prostovoljno delo. Tudi vse delo zadržnikov pri organiza-

ciji delovišča, delo komisij za nakup materiala in celo nekateri administrativni posli se opravljajo na načelu prostovoljnosti. Parcele so zadruge dobile od občinskih ljudskih odborov v brezplačni užitek ali pa so izkoristile parcele, ki so bile last zadržnikov.

Z delom zadržnikov pri gradnji objekta ali proizvodnji materiala so te zadruge uspeli znatno zmanjšati lastno cenó graditve stanovanj. Gradbeno-hranilno stanovanjsko zadruge »Svoj dom« v Beogradu stane kvadraten meter stanovanjske površine 34 tisoč dinarjev. Ta zadruge ni mogla toliko izkoristiti delo svojih zadržnikov kakor zadruge v notranjosti, zato so njene cene najdražje. Hranilno-stanovanjsko zadruge »Budučnost« v Kragujevcu stane kvadraten meter zgrajene stanovanjske površine 25.000 dinarjev, Stanovanjsko-kreditno zadruge v Nišu 12.000 dinarjev, Stanovanjsko zadruge »Trudbenik« v Vranju 10.695, zadruge »Trudbenik« v Kraljevu 10.045 dinarjev itd. Če primerjamo te cene s cenami gradbenih podjetij, vidimo, da so nesorazmerno nižje.

Vse to kaže, da imajo stanovanjske zadruge znatne prednosti pri mobilizaciji in uporabi razpoložljivih virov sredstev posameznikov, in to ne samo denarnih, temveč tudi delovne sile in materiala, kar v znatni meri poveča skupna sredstva za stanovanjsko graditev. Če upoštevamo, da so člani stanovanjskih zadrug predvsem delavci in uslužbenci, mislim, da bi bilo koristno za še širšo mobilizacijo individualnih sredstev v stanovanjski graditvi, da občinski ljudski odbori, kjer tega še niso storili, znižajo odstotek deleža posameznikov od 25 odstotkov na 15 odstotkov tudi za stanovanjske zadruge, kakor je bito to napravljeno za ustanove in podjetja. I. Djoković

Pomanjkljivo sodelovanje javnih pravobranilstev in zavodov za socialno zavarovanje

Javna pravobranilstva šteti družbeno imovino in potemtakem tudi tisto, ki pripada zavodom za socialno zavarovanje. So pa primeri, da med organi pravobranilstev in zavodi za socialno zavarovanje ni dovolj sodelovanja. Tako znašajo na primer samo v LR Bosni in Hercegovini terjatve zavoda za socialno zavarovanje, ki bi morale biti že doslej zavarovane nad 57 milijonov dinarjev. Ali, v LR Makedoniji je samo od zasebnega sektorja neziterjanih obveznosti v znesku 58 milijonov dinarjev. Revizijsko inšpektorska služba v LR Hrvatski je ugotovila v razdobju od 1. januarja do 31. junija 1956, da dolguje 161 podjetij 89 milijonov dinarjev neplačanega prispevka za socialno zavarovanje.

Navedeni primeri kažejo nujnost tesnejšega sodelovanja, posebno po okrajih, med organi pravobranilstev in zavodov za socialno zavarovanje. Zavodi za socialno zavarovanje se morajo namreč z več iniciativno obračati in zahtevati pomoč od organov pravobranilstev zaradi zagotovitve in zaščite njihovih pravic in imovine. Prav tako bi morali tudi organi pravobranilstev še bolj kakor doslej pokreniti in podvzematii pravne ukrepe in postopke zaradi hitrejšega zavarovanja družbene imovine, ki je poverjena zavodom za socialno zavarovanje; da pomagajo s svojimi strokovnimi mnenji, predlogi, priporočili v sporih, ki jih začinjajo zavodi socialnega zavarovanja. S. J.